RADIO FREE EUROPE
RESEARCH & ANALYSIS

CZECHOSLOVAK SECTION

PREHĽAD TLAČE

Číslo: 176 (6699) Dátum: 27.8.1980

OBSAH

Red.čl. (PRAVDA)	Váha historického poučenia	str. 2
Jaroslav MEŠKO (PRAVDA)	Robiť viac pre žiarsku kotlinu	str. 4
jar (PRAVDA)	Zmeny v bratislavskej doprave	str. 5
František BUDA (PRAVDA)	Základom je: pracovná disciplína	str. 6
Boris LATTA (PRAVDA)	V záujme ďalšieho upevnenia internacionálnych zväzkov	str. 8
Red.čl. (PRAVDA)	Neodkladná všenárodná úloha	str. 9
Jozef HVORECKÝ (PRAVDA)	Naliehavé i perspektívne riešenia	str.11
Red.čl. (PRAVDA)	Konkrétne a pôsobivo	str.13
Eduard IVANČÍK (PRAVDA)	Reálne, komplexne a efektívne	str.15
Vincent SABO (PRAVDA)	To hlavné: emotívna posobivosť	str.16
Jaroslav MEŠKO (PRAVDA)	Pribudne v zdravotníctve vyše 4000 postelí ?	str.18
Ľuba ZEMANOVÁ (PRÁCA)	Významné medzníky v živote	str.19
Alžbeta HORNIAKOVÁ (NEDEĽNÁ PRAVDA)	Kanada - krajina osnívaná ?	str.20
V.A.DANIEL (NOVÉ SLOVO)	Morálka stimulov	str.22
Rudolf KUCHTA (NOVÉ SLOVO)	Plné peňaženky, bez práce	str.23
Jozef PALIŠČAK (NOVÉ SLOVO)	Nebudú už "vzťahy" proti vzťahom ?	str.24
Jozef LUC Jozef BÁNI (NOVÉ SLOVO)	Meniť seba , konať po novom	str.26

++++++++++++++++++++++++++

PRAVDA - 20. augusta 1980 - str. 1

Váha historického poučenia

S metódami buržoáznej propagandy má Československo celkom špeciálne skúsenosti. Prinajmenšom od tragickej jesene v roku 1938, keď sme sa odrazu stali „celkom neznámou krajinou", za ktorú „nehodno bojovať", alebo dokonca „nebezpečným spojencom boľševikov", aby sa zakryla skutočnosť, že nás západné mocnosti vhodili do pažeráka Hitlerovi, s cieľom uvoľniť nacistickým hordám cestu k plánovanému útoku proti Sovietskemu zväzu. Pokojne a bez výčitiek svedomia, obratom ruky zabudli, že krátko predtým to isté „neznáme" Československo nazývali „výkladnou skriňou demokracie v strednej Európe". Tak sa k nám správali ešte aj v čase, keď u nás vládla buržoázia.

Ohováračiek, ktoré proti nám vyprodukovali za posledných 35 rokov, sú ozajstné hory. Ich sortiment sa však, nehľadiac na množstvo, opakuje v podstate s nudnou vytrvalosťou. V svojich nových domoch, závodoch a na nových cestách, obklopení modernou technikou a vysokokultúrnym prostredím, sme „takí nepozorní", že sme doteraz nezbadali, že sme vlastne hneď po vojne skrachovali a ak nie vtedy, tak od toho času už najmenej stokrát. Obrázky a dokumenty o našom biednom živote za kapitalizmu, na ktoré sa naše deti pozerajú neveriacimi očami, by mali podľa predstáv buržoáznej propagandy byť predmetom našich nesplniteľných snov a nostalgie... Autori podobných nezmyslov sa zrejme sami spoliehajú na to, že ich počúvajú len neinformovaní, zatiaľ čo informovaní na ich výplody srdečne kašlú.

Charakteristickou skutočnosťou je, že za celé povojnové obdobie si buržoázna propaganda pochvaľovala pomery v Československu iba v roku 1968, keď sme sa dostali do hlbokých ťažkostí a ofenzíva pravicových síl spolu s rozkladom inštitúcií ohrozovali najzákladnejšie vymoženosti nášho ľudu. Je rovnako charakteristické, že za uplynulých jedenásť rokov, ktoré sú okrem iného obdobím najrýchlejšieho rastu životnej úrovne v histórii našich národov, dosiahla súčasne najväčšiu intenzitu protičeskoslovenská propaganda na Západe. V tomto období sú zväčša aj pokusy o objektívnejšiu informáciu o socialistickom Československu nevítané dokonca i vo funkcii „dôkazu" o „objektivite" jednotlivých novín i prostriedkov masovej informácie ako celku. Početní buržoázni novinári majú čo povedať o tom, do akých ťažkostí sa dostali so svojimi šéfmi za púhe náznaky slušnosti a serióznosti vo vzťahu k československej skutočnosti.

Pretože majiteľom týchto „informačných" prostriedkov československá skutočnosť - náš reálny socializmus - nevyhovuje, jednoducho ho ignorujú, alebo skutočnosť prerábajú. Tak sa opakujú známe „reportáže" o „šedivých a spustnutých mestách", ktoré majú raz „takmer prázdne ulice" a raz „ulice preplnené smutnými, šedivo a nedbanlivo oblečenými ľuďmi". Keďže títo „smutní a šediví ľudia" stále nie sú ochotní vyjadrovať svoj „nesúhlas s režimom", vyrukovalo sa najmä v poslednom čase s novou teóriou: občania Československa vraj sústreďujú všetok svoj záujem na svoje automobily, chaty a rodinné domy a iba z toho vznikajúca apolitičnosť im bráni, aby rozhodne vyjadrili „svoj protivládny postoj".

Tieto prémety propagandistických cvičencov majú nesporne aj pozitívne črty. Tým ľuďom na Západe, ktorí sú vystavení vplyvu ich produktov, dávajú k dispozícii zaujímavé kontrasty a svojráznou formou ich vlastne informujú o tom, že v „neustále upadajúcom" Československu sa automobily, chaty a rodinné domy stali predmetmi masovej spotreby...

Keď si zrátame počet materiálov, ktoré najdôležitejšie buržoázne prostriedky masovej dezinformácie priniesli o Československu za posledné tri roky, v počte vedú nesporne materiály o takzvaných chartistoch. Ako keby v Československu nebolo nič iné ako táto skupinka politických stroskotancov a ako keby ona reprezentovala naše národy - ich zmýšľanie a konanie.

Sám vývoj tohto prúdu materiálov v nepriateľskej propagande je však veľmi poučný. Ak sa chartistov dlho pokúšali vydávať za jadro „veľkého politického hnutia", nemohli donekonečna utajovať, že ide o hŕstku jednotlivcov, totálne odtrhnutých od ľudu a skutočnosti, navyše večne rozvadených aj medzi sebou. V poslednom čase slúžia chartisti buržoáznej propagande v podstate už len ako základňa produkcie nafúknutých bublín o tom, ako sa vraj u nás ubližuje niekoľkým individuám, ktorých nenecháme verejne vykrikovať ich protisocialistickú nepravdu.

Tak ani propagandisti, čo si želajú pravý opak, nemôžu zastrieť úspechy a silu socialistického zriadenia v Československu a pokračujúci hlboký rozklad a bezvýznamnosť protisocialistických živlov. To sa týka v rovnakej miere tých, čo zostali v republike, aj tých, čo sa uchýlili do emigrácie. Logika vývoja neúspešných preoblekateľov politických kabátov je neúprosná. Ľudia, ktorým kedysi v prvom období budovania socializmu nebolo nijaké opatrenie dosť radikálne a nijaká metóda dosť tvrdá a ktorí sa v krízových rokoch pre zmenu vystatovali svojím „bezbrehým" liberalizmom, padajú v poslednom čase na Západe čoraz častejšie do náručia čiernej a najčiernejšej reakcii.

Je to zvláštny pohľad vidieť vedľa seba šachistu, ktorý v povojnovom období vystupoval ako „komunistický radikál" a „dôsledný ateista", aby po „obrodnom období" objavil svoju „kresťanskú dušu" a stal sa v NSR vášnivým prívržencom Franza Josefa Straussa, bok po boku s bývalým funkcionárom, ktorý sa dnes „pokladá za sociálneho demokrata", ako sa spoločne s novinárom, ktorý v súvislosti so svojou emiguáciou do NSR zistil, že „je vlastne Nemec", uchádzajú o priazeň sudetáckych revanšistov! Zvláštny, ale plne zodpovedajúci ich politickej a ľudskej podstate.

Pre týchto ľudí je povojnový odsun Nemcov z Československa „tragickou chybou", pretože vraj „pochoval u nás demokraciu". Mala to byť špeciálna demokracia, ktorú mali ochraňovať sudetáckí hitlerovci! Keď orgán sudetáckych revanšistov v Nemeckej spolkovej republike Sudetendeutsche Zeitung svojho času napísal, že títo emigranti z Československa dospeli k tomu, že uznávajú takzvanú mníchovskú dohodu, ani jeden zo zmienených pánov proti tomu neprotestoval.

Pochopiteľne: prečo by obraňovali Československo v jeho medzinárodne uznaných hraniciach, keď dospeli tak ďaleko, že dokonca sám vznik Československej republiky roku 1918 vyhlasujú za historický omyl! Také sú konce tých, čo o sebe tvrdili a dokonca ešte dnes tvrdia, že sú tí najvlasteneckejší vlastenci, akých sme kedy vôbec mali. Napokon to nie je nič iné ako nový dôkaz pre starú historickú skúsenosť, že istý druh skrachovaných rádobypolitikov by najradšej vymazal z histórie národ i štát, ktorý ich poslal do čerta. Podobný postoj neznamená nič iné ako to, že ich poslal do čerta naozaj oprávnene a v zvrchovaný čas.

Nie náhodou sa títo bývalí „superpatrioti" stretávajú v NSR s kritikou a nesúhlasom aj tých politických kruhov, ktoré síce nemajú sympatie k socialistickému zriadeniu v Československu, ale vidia reálne stav a potreby súčasného sveta: to znamená jestvujúcu rovnováhu síl a nevyhnutnosť všestrannej mierovej spolupráce krajín s rozličným spoločenským zriadením.

Títo emigrantské skupiny idú tak ďaleko, že sa nielen chytajú politických hesiel najčiernejšej reakcie, ale aktívne a iniciatívne ich rozširujú. Uvoľňovanie medzinárodného napätia je pre nich rovnako ako pre Straussa „nezdravou ilúziou". Spoločne s hlásnymi trúbami vojenskopriemyselných komplexov požadujú, aby sa upevnil Severoatlantický pakt a zosilnelo zbrojenie. Títo emigranti patrili medzi najzúrivejších hlásateľov bojkotu olympijských hier v Moskve, ktorý tak trápne skrachoval. Bez ohľadu na rozpory, ktoré ich rozdeľujú, propagujú jednotne dôslednú realizáciu západného spojenectva s Čínou, namiereného proti socialistickému spoločenstvu.

K zbierke ich politických profilov z minulosti pribudol ten posledný, najvýraznejší: profil porazených, zúrivých reakcionárov. Mali ho, napokon, už skôr. Len ho tu viac, tu menej úspešne zakrývali.

Nikdy nezabudneme, že ich porážka a výrazné upevnenie socialistického spoločenstva, ktoré s ňou pevne súvisí, bolo a je základňou, na ktorej sa v sedemdesiatych rokoch rozvinulo uvoľňovanie medzinárodného napätia, ktoré našlo svoju najvýraznejšiu udalosť v helsinskej konferencii o bezpečnosti a spolupráci v Európe. Jednota a pevnosť socialistického spoločenstva priniesla Európe pozitívne zmeny, ktoré vo vzťahoch medzi jej štátmi a národmi pevne zakotvili. S jednotou a pevnosťou socialistického spoločenstva je spojená ďalšia mierová budúcnosť nášho kontinentu a celého sveta.

Historické poučenia sú neodmysliteľnou súčasťou pamäti národov. Ľud má dobrú pamäť. Avšak tí, čo sa od neho oddelili, ktorí ho zradili, ju stratili.

PRAVDA - 20. augusta 1980 - str. 2

Robiť viac pre žiarsku kotlinu

Všeobecne je známe, že životné prostredie v okolí Žiaru nad Hronom v dôsledku pôsobenia Závodu SNP v jeho súčasnej technológii patrí na Slovensku k najviac postihnutým. Situáciu v žiarskej kotline z týchto hľadísk sa opakovane zaoberali aj najvyššie straníckе a štátne orgány. Prijal sa celý rad dlhodobých i bezprostrednejších opatrení na postupné ozdravenie životného prostredia, na zvýšenie zdravotnej starostlivosti o občanov, čo tu žijú. Keď však pred časom Výbor ľudovej kontroly SSR preveroval, ako sa tieto opatrenia plnia, pri mnohých nemohol konštatovať pozitívny výsledok.

Pripomeňme si niektoré, ktoré pri lepšej vôli, ale najmä disciplíne mohli a mali byť vo svojej realizácii už oveľa ďalej. V daných podmienkach má napríklad mimoriadny význam údržba a rozširovanie zelene. V súlade s uznesením Predsedníctva vlády SSR mal Stredoslovenský KNV do záveru marca 1978 vypracovať generel zelene v Žiari, s pásom izolačnej zelene medzi priemyselnou zónou a sídliskom. Nestalo sa tak v stanovenom termíne a celá úloha sa nerealizuje dôsledne. Zeleň v Žiari tvorí len — dá sa povedať — zeleň obytná, s jediným parkom na jeho juhovýchodnom okraji. Veľmi chudobná, alebo žiadna je zeleň v areáli samotného závodu. Za posledných päť rokov tu vysadili 234 kusov zelene a 380 šípových ruží, no ich ošetrovaniu sa nevenuje dostatočná pozornosť, chýba evidencia, koľko sa z nich ujalo. Ozeleňovanie priestorov je tu teda — v rozpore s možnosťami — vlastne len na začiatku.

Pripomeňme aj ďalšie uznesenia Predsedníctva vlády SSR: v rokoch šiestej päťročnice sa v žiarskej kotline mala vybudovať detská ozdravovňa a škola v prírode, najmä pre deti z priestoru výraznejšie zasiahnutého škodlivinami. Stavenisko v lokalite Krahule sa síce roku 1977 vybralo, investičný zámer rada ONV i KNV vo februári 1978 s rozpočtovým nákladom 34,8 milióna Kčs schválila; škola sa mala začať stavať v septembri 1979, ale prievidzský Priemstav ju odmietol zahrnúť do svojho výrobného programu. Po intervencii predsedu Stredoslovenského KNV minister stavebníctva SSR potvrdil ako realizátora školy Priemstav, no s tým, že má výrobný program v prvých rokoch s i e d m e j päťročnice prepnený, že teda termín začatia výstavby sa určí na neskôr.

Uviedli sme dva z viacerých príkladov nedôsledného, nie dosť disciplinovaného plnenia opatrení pre zlepšenie životného prostredia v žiarskej kotline. Dokedy to l e n t a k t o bude?

JAROSLAV MEŠKO,